

LUONTODIREKTIIVIN LIITTEEN IVA SUDENKORENTOLAJISTON
SELVITYS KIVIJÄRVEN RYK-ALUEELLA 2020

2020

Ympäristöpalvelut
Latvasilmu osk
Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Tehtävän tausta, sisältö ja selvitysalue	2
2	Menetelmät	2
3	Tulokset.....	3
4	Johtopäätökset ja suositukset.....	6

Työn tilaaja: Kivijärven kunta/Jukka Hertteli

Selvityksen laatija: Marjo Pihlaja, Latvasilmu osk, Ympäristöpalvelut

Kuvat: Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen © (valokuvat)

Pohjakarttojen © MML 2020

Raportin päiväys: 7.10.2020

Yhteystiedot:

marjo.pihlaja@latvasilmu.fi

044 704 6213

ymparisto.latvasilmu.fi

Y-tunnus: 2772722-6

Lummelampikorento koiras (vas) ja naaras.

1 Tehtävän tausta, sisältö ja selvitysalue

Tämä selvitys on tausta-aineistoa Kivijärven Rantayleiskaavaan, jolla ohjataan rakentamista ranta-alueilla. Tässä työssä selvitetään EU:n luontodirektiivissä mainittujen sudenkorentolajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja erityisesti lummelampi- ja sirolampikorenon osalta. Edellä mainittujen sudenkorentolajien lisääntymis- ja levähdyspaikat on luonnonsuojelulain nojalla suojattu; niiden hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Selvitys kohdennettiin vain uusille rakennuspaikoille potentiaalisimmilla kohteilla, eli kohteilla, joilla on lajien vaatimaa sopivaa elinympäristöä. Selvityskohteet on esitetty kartassa 1. Selvitykset tehtiin lajien havaitsemisen kannalta parhaaseen aikaan, jolloin oli myös havaittu muilla kohteilla aikuisten yksilöiden olevan lennossa ja reviireillään.

Kuva 1. Tässä selvityksessä kartoitettiin erityisesti lumme- ja sirolampikorentojen esiintymistä kuvassa esitetyillä potentiaalisimmilla kohteilla, joille on kaavaehdotuksessa esitetty uusia rakennuspaikkoja. Sopivia paikkoja on siis mahdollisesti myös muualla ja samoin edellä mainittuja sudenkorentolajeja tai muita EU:n luontodirektiivissä mainittuja lajeja kohteilla, joihin ei tässä kaavassa kohdistu muutunutta muunkäyttöä.

2 Menetelmät

Selvitykset ja raportoinnin suorittivat Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen, joiden erityisosaamiseen kyseessä oleva lajisto ja menetelmät kuuluvat. Selvitykset tehtiin 15.-20.7.2020. Kartoituksia tehtiin päivän lämpiminä ja aurinkoisina tunteina ja riittävän vähätuulisessa tai tyynessä säässä. Lumme- ja sirolampikorento ovat hyvin herkkiä lämpötilan ja tuulisuuden vaikutuksille ja laskeutuvat nopeasti piiloon ilman viiletessä. Lumme- ja sirolampikorento olivat EU:n luontodirektiivin lajeista alueella potentiaalisimmin esiintyvät. Myös täplälampikorento on mahdollinen alueella, mutta lajin elinympäristöt ovat usein samoilla paikoilla kuin lumme- ja sirolampikorennolla, mutta vain rehevimmillä paikoilla. Täplälampikorento on Keski-Suomessa hyvin harvalukuinen. Kirjojokikorentoa esiintyy Keski-Suomessa, mutta kaavan uusien rakennuspaikkojen vaikutusalueella ei ole lajille sopivia esiintymispaikkoja. Viherukonkorenon

vaatimaa sahalehtikasvillisuutta ei ole Kivijärven alueella havaittu, eikä lajille sopivaa elinympäristöä siten todennäköisesti alueella esiinny.

Lumme- ja sirolampikorentoa kartoitettiin kiertämällä kajakilla sopivat ranta-alueet havainnoiden reviireillään partioivia ja istuvia yksilöitä. Molemmilla lajeilla koiraat varaavat reviirin ulpukkaa- ja lummetta kasvavalta vyöhykkeeltä saraikon ja kortteikon rajapinnan läheisyydessä. Tuulisempina hetkinä käytiin tarkistamassa suojaisempia kohteita. Lajit esiintyvät reheväkasvuisilla rannoilla, jotka tyypillisesti ovat myös linnustollisesti arvokkaita kohteita. Avoimia ja tuulisia rantoja lajit välttävät.

Säätila selvityspäivinä:

15.7.: +21-23°C, pilvisyys 4/8-7/8, tuuli 1-2 m/s

16.7.: +19-23°C, pilvisyys 4/8-2/8-7/8, tuuli tyyni-2 m/s

17.7.: +20-23°C, pilvisyys 0/8-5/8, tuuli tyyni-3 m/s

19.7.: +18-24°C, pilvisyys 0/8-4/8, tuuli 2-3 m/s

20.7.: +22°C, pilvisyys 2/8-7/8, tuuli 1-2 m/s (tarkastettiin vain Kirkonkylän läheinen ranta, joka ei ollut lajille soveltuvaa).

3 Tulokset

Selvityksessä löydettiin useita lumme- ja sirolampikorentoreviireitä. Suorantaisella lammella, kuten Pieni-Pitkäjärvi, korennot lensivät avoimen rantanevan ja rantavarpujen rajavyöhykkeeseen lepäämään varuille (kuva 2). Korennot siis tarvitsevat myös sopivaa ranta- aluetta levähdyspaikakseen.

Kuva 2. Sirolampikorentokoiras rantarämeellä lepäämässä Pieni-Pitkäjärvellä.

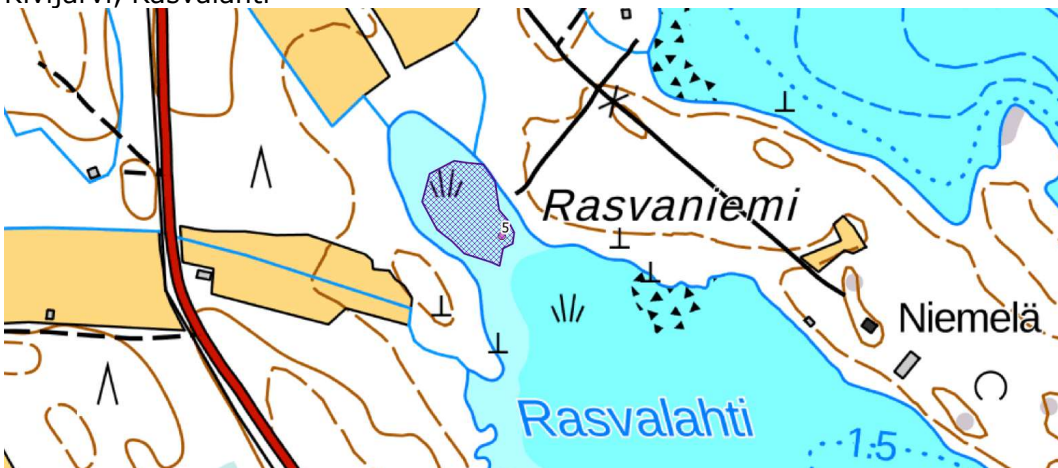
Kohteet (17 rajausta), joilla siro- ja/tai lummelampikorentojen elinpiirejä havaittiin, on esitetty alla. Monin paikoin yksilöitä havaittiin vähän. Havaittavuuteen vaikutti todennäköisesti ailahtelevat sääolot parhaaseen selvitysaikaan, jolloin korennot ovat herkästi piilossa rantakasvillisuudessa. Rajaukset on tehty arvioiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueen

säilymisen kannalta tärkein kohta, jossa on sopivaa reviirialuetta, lepäily ja saalistuspaikka ja toukkien elinympäristöä. Kohdekuivissa on numeroilla merkitty havaitut yksilöt, vihreällä ympyrällä sirolampikorennot ja violetilla lummelampikorennot, reviirien ydinalue on rajattu violetilla rasterilla (rajaukset on toimitettu kuntaan myös sähköisenä paikkatietona):

Kivijärvi, Pirtti

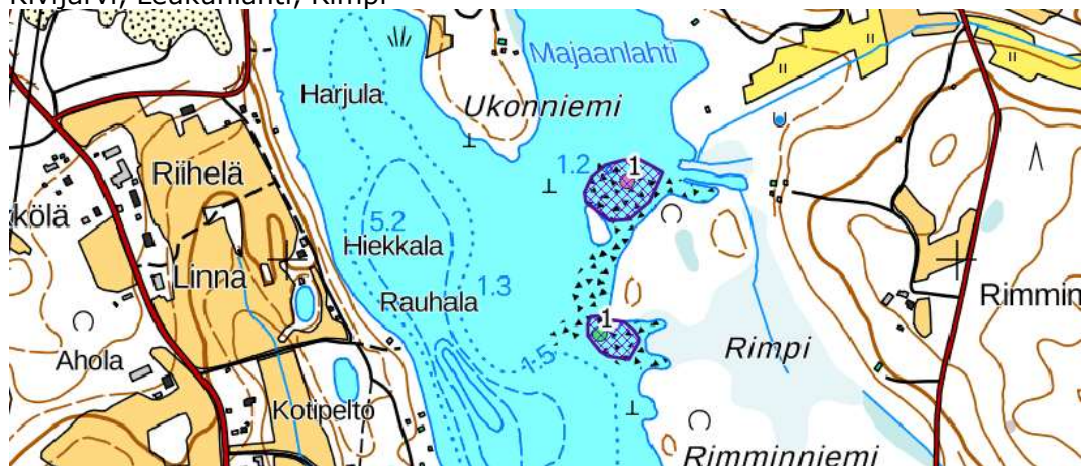
Kivijärvi, Rasvalahti

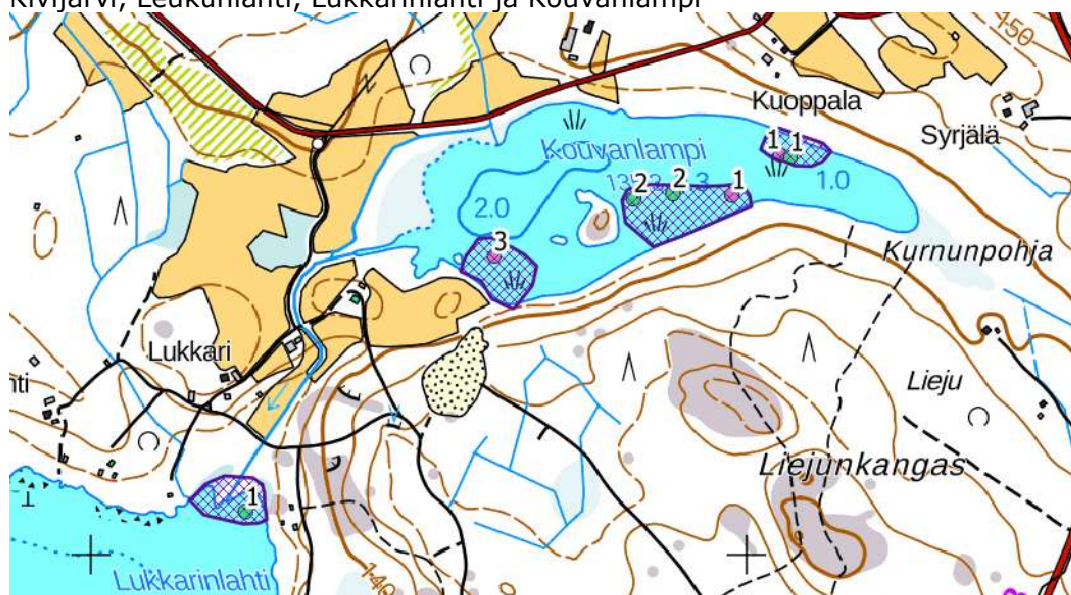
Kivijärvi, Leukunlahti, Kalliolahti

Kivijärvi, Leukunlahti, Rimpi

Kivijärvi, Leukunlahti, Lukkarinlahti ja Kouvanlampi

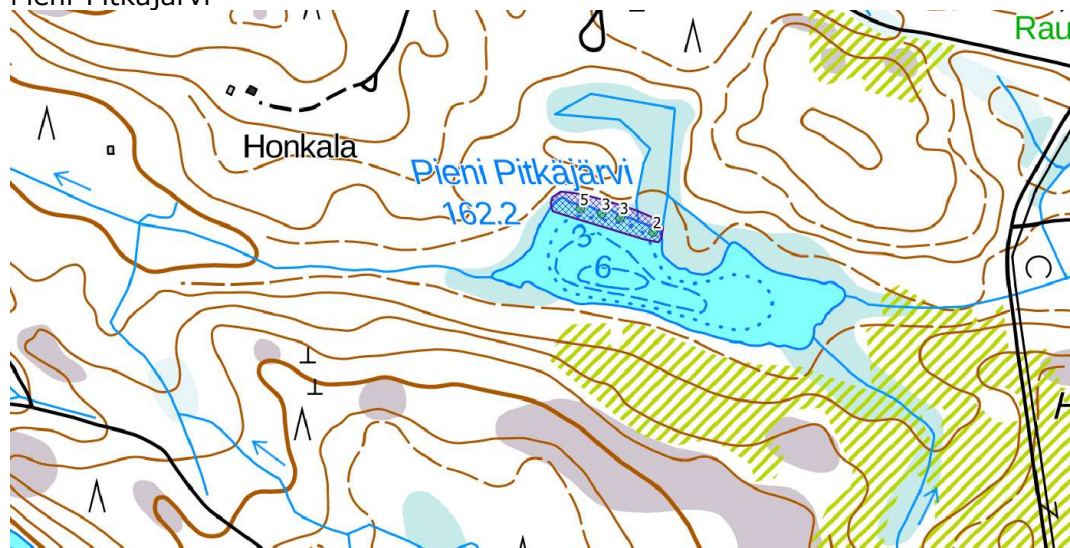
Kivijärvi, Jaakonlahti

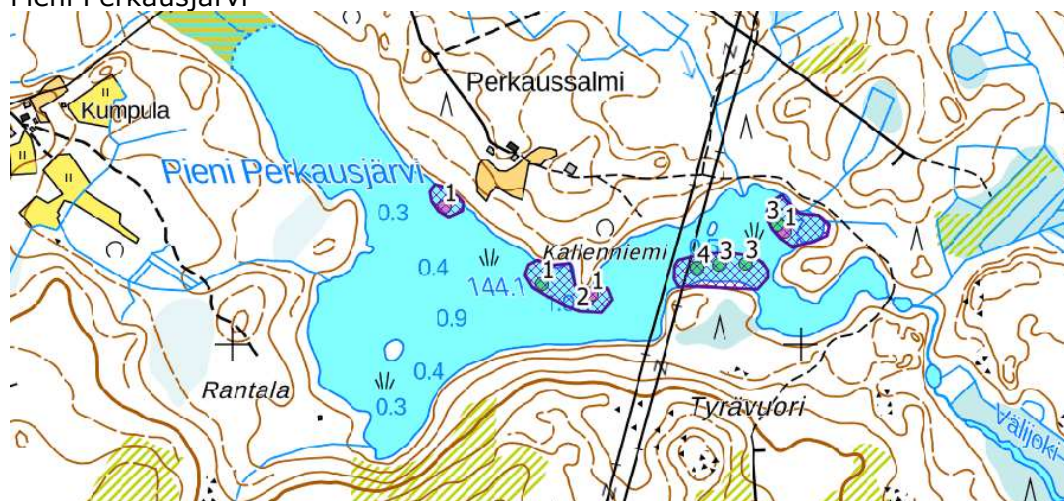
Kivijärvi, Likolahti

Pieni-Pitkäjärvi

Pieni Perkausjärvi

4 Johtopäätökset ja suositukset

Siro- ja lummelampikorentoja havaittiin tarkastetuista kohteista rehevimmillä ja suojaisimmilla paikoilla, joilla rantakasvillisuusvyöhyke sekä lumme- ja ulpukkavyöhyke olivat riittävän laajat.

Näiden elinpiirien alueella tulee rajauksen alueella sekä rantaviivan vesirajan läheinen kasvillisuus säilyttää luonnontilaisena. Selvitys kattoi vain potentiaaliset esiintymisalueet, joiden läheisyyteen on kaavaehdotuksessa osoitettu uusia rakennuspaikkoja.

Viitteet:

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.